

Llei del dret d'associació

Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació (BOE núm. 73, de 26 de març, i suplement en català núm. 8, de 16 d'abril)

Llei anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta per la Llei 29/2011, de 22 de setembre, de reconeixement i protecció integral a les víctimes del terrorisme (BOE núm. 229, de 23 de setembre, i suplement en català de la mateixa data). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en els suplementos en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El dret fonamental d'associació reconegut a l'article 22 de la Constitució, i d'antiga tradició en el nostre constitucionalisme, constitueix un fenomen sociològic i polític, com a tendència natural de les persones i com a instrument de participació, respecte al qual els poders públics no poden romandre al marge.

La nostra Constitució no és aliena a aquestes idees i, partint del principi de llibertat associativa, conté normes relatives a associacions de rellevància constitucional, com els partits polítics (article 6), els sindicats (articles 7 i 28), les confessions religioses (article 16), les associacions de consumidors i usuaris (article 51) i les organitzacions professionals (article 52), i d'una manera general defineix, a l'article 22, els principis comuns a totes les associacions, i elimina el sistema de control preventiu, que conté la Llei 191/1964, de 24 de desembre, d'associacions, i en possibilita l'exercici.

Conseqüentment, la necessitat ineludible d'abordar el desplegament de l'article 22 de la Constitució, mitjançant una Llei orgànica, ja que és l'exercici d'un dret fonamental (article 81), implica que el règim general del dret d'associació sigui compatible amb les modalitats específiques regulades en lleis especials i en les normes que les despleguen, per als partits polítics, els sindicats, les associacions empresarials, les confessions religioses, les associacions esportives, i les associacions professionals de jutges, magistrats i fiscals. Amb aquest objectiu s'estableix un règim mínim i comú, que és, a més, el règim al qual s'han d'ajustar les associacions no previstes en la legislació especial.

S'ha optat per incloure en un únic text normatiu la regulació íntegra i global de tots aquests aspectes relacionats amb el dret d'associació o amb el seu exercici lliure, davant la possibilitat de distingir, en sengles textos legals, els aspectes que constitueixen el nucli essencial del contingut d'aquest dret —i, per tant, regulables mitjançant una llei orgànica— d'aquells altres que com que no tenen aquest caràcter no requereixen aquest instrument normatiu.

Aquesta divisió hauria resultat difícilment viable per les raons següents: en primer lloc, al text actual s'entrellacen, de vegades com diferents apartats d'un mateix article, preceptes de naturalesa orgànica i ordinària, per la qual cosa la seva separació hauria conduït a una pèrdua de qualitat tècnica de la norma i a una dificultat més gran en la seva comprensió, aplicació i interpretació; i segon, agrupant en un únic text —sempre diferenciant en funció de la naturalesa orgànica o no— el codi bàsic que regula el dret d'associació, se n'afavoreix el

coneixement i el maneig per part dels ciutadans, la percepció del dret d'associació dels quals és bàsicament unitària quant a la seva normativa reguladora, almenys en l'àmbit estatal.

És innegable, també, i així ho recorda el Comitè Econòmic i Social de la Unió Europea en el seu Dictamen de 28 de gener de 1998, la importància que tenen les associacions per a la conservació de la democràcia. Les associacions permeten als individus reconèixer-se en les seves conviccions, perseguir activament els seus ideals, complir tasques útils, trobar el seu lloc en la societat, fer-se sentir, exercir alguna influència i provocar canvis. En organitzar-se, els ciutadans es doten de mitjans més eficaços per fer arribar la seva opinió sobre els diferents problemes de la societat als qui prenen les decisions polítiques. Enfortir les estructures democràtiques en la societat reverteix en l'enfortiment de totes les institucions democràtiques i contribueix a la preservació de la diversitat cultural.

En aquest sentit, el legislador ha de ser especialment conscient, en regular el dret d'associació, del mandat contingut en l'article 9.2 de la Constitució, que deriva directament de la configuració del nostre Estat com a social i democràtic de dret. És en aquest marc legislatiu on la tasca assignada als poders públics de facilitar la participació dels ciutadans en tots els àmbits socials està destinada a trobar la seva principal expressió. Aquesta filosofia impregna tota la norma, ja que un dels instruments decisius perquè la participació sigui real i efectiva és l'existència d'un associacionisme vigorós. Això s'ha de fer compatible amb el respecte a la llibertat associativa i amb la no ingerència en el seu funcionament intern perquè sota el pretext del foment no s'amaguin formes d'intervencionisme contràries a la nostra norma suprema.

II

Aquesta Llei orgànica, seguint la nostra tradició jurídica, limita el seu àmbit a les associacions sense finalitat de lucre, cosa que permet deixar fora del seu àmbit d'aplicació les societats civils, mercantils, industrials i laborals, les cooperatives i mutualitats i les comunitats de béns o de propietaris, les finalitats i la naturalesa de les quals no responen a l'essència comunament acceptada de les associacions, sens perjudici de reconèixer que l'article 22 de la Constitució pot projectar, tangencialment, el seu àmbit protector quan en aquest tipus d'entitats es prevegin drets que no tinguin caràcter patrimonial.

Tampoc s'hi poden incloure les corporacions destinades a exercir, per manament legal, determinades funcions públiques, quan les exerceixin.

D'altra banda, la il·licitud penal de les associacions, la definició de les quals correspon a la legislació penal, constitueix el límit infranquejable de protecció del dret d'associació.

III

El dret d'associació projecta la seva protecció des d'una perspectiva doble; d'una banda, com a dret de les persones en l'àmbit de la vida social i, d'altra banda, com a capacitat de les mateixes associacions per funcionar.

La Llei, al llarg del seu articulat i sistemàticament ubicades, expressament desenvolupa les dues facetes.

Quant a la primera, apareixen els aspectes positius, com la llibertat i la voluntarietat en la constitució de les associacions, paral·lelament a la contemplació de la titularitat del dret a constituir associacions, sense perjudici de les condicions que per al seu exercici estableix la

legislació vigent, i els drets inherents a la condició d'associat; i els negatius, que impliquen que ningú pugui estar obligat a ingressar en una associació o a mantenir-s'hi.

La segona recull la capacitat de les associacions per inscriure's al Registre corresponent; per establir la seva pròpia organització en el marc de la Llei; per fer activitats dirigides a complir les seves finalitats en el marc de la legislació sectorial específica; i, finalment, per no rebre cap interferència de les administracions, com plasma tan rotundament l'apartat 4 de l'article 22 de la Constitució, llevat de la que pugui venir determinada per la concurrència d'altres valors, drets o llibertats constitucionals que hagin de ser objecte de protecció al mateix temps i nivell que el dret d'associació.

IV

La creixent importància que les associacions tenen en el tràfic jurídic aconsella, com a garantia dels qui entrin en aquest tràfic, que la Llei prengui com a punt de referència —en relació amb el seu règim de responsabilitat— el moment en què es produeix la inscripció al Registre corresponent.

Aquesta mateixa garantia fa necessària la regulació d'aspectes importants en el tràfic jurídic, com el contingut de l'acta fundacional i dels Estatuts, la modificació, dissolució i liquidació de les associacions, les seves obligacions documentals i comptables, i la publicitat de la identitat dels membres dels òrgans de direcció i administració.

La conseqüència de la inscripció al Registre és la separació entre el patrimoni de l'associació i el patrimoni dels associats, sense perjudici de l'existència, i possibilitat d'exigència, de la responsabilitat dels que, amb els seus actes o omissions, causin danys o perjudicis a l'associació o a tercers.

V

Del contingut de l'article 22.3 de la Constitució deriva que l'Administració no té, en gestionar els registres, facultats que puguin comportar un control material de legalització o reconeixement.

Per això, es regula el procediment d'inscripció en els límits constitucionals esmentats, i s'estableix la inscripció per silenci positiu en coherència amb el fet de tractar-se de l'exercici d'un dret fonamental.

VI

Aquesta Llei reconeix la importància del fenomen associatiu, com a instrument d'integració en la societat i de participació en els assumptes públics, davant del qual els poders públics han de mantenir un equilibri curós, d'una banda com a garantia de la llibertat associativa, i d'una altra com a protecció dels drets i les llibertats fonamentals que puguin estar afectats en l'exercici d'aquesta activitat.

És evident que les associacions exerceixen un paper fonamental en els diversos àmbits de l'activitat social, que contribueixen a un exercici actiu de la ciutadania i a la consolidació d'una democràcia avançada, i que representen els interessos dels ciutadans davant dels poders públics i desenvolupen una funció essencial i imprescindible, entre altres, en les polítiques de desenvolupament, medi ambient, promoció dels drets humans, joventut, salut pública, cultura, creació d'ocupació i altres de similar naturalesa, per a la qual cosa la Llei

preveu l'atorgament d'ajuts i subvencions per part de les diferents administracions públiques d'acord amb el marc legal i reglamentari de caràcter general que les preveu, i amb el marc específic que en aquesta matèria es reguli legalment en el futur.

Per això, s'inclou un capítol dedicat al foment que incorpora, amb modificacions adjectives, el règim de les associacions d'utilitat pública, recentment actualitzat, com a instrument dinamitzador de la realització d'activitats d'interès general, fet que ha de redundar decisivament en benefici de la col·lectivitat.

No es pot oblidar, en aquest aspecte, l'important paper dels voluntaris, i per això l'Administració ha de tenir en compte l'existència i l'activitat dels voluntaris en les seves associacions respectives, en els termes que estableix la Llei 6/1996, de 15 de gener, del voluntariat.

VII

En el capítol VII es preveuen les garanties jurisdiccionals, sense les quals l'exercici del dret d'associació es podria convertir en una mera declaració de principis.

L'aplicació dels procediments especials per a la protecció dels drets fonamentals de la persona, corresponents en cada ordre jurisdiccional, no ofereix cap dubte, en tots aquells aspectes que constitueixen el contingut fonamental del dret d'associació.

Així mateix, l'apartat 4 de l'article 22 de la Constitució és objecte de desplegament, i s'estableixen les causes de suspensió i dissolució judicial de les associacions; i, quant a la tutela, en procediment ordinari, dels ordres jurisdiccionals contenciós administratiu i civil, la Llei no modifica, en essència, la situació preexistent, i remet quant a la competència jurisdiccional a la Llei orgànica del poder judicial.

VIII

Una altra de les novetats destacables de la Llei és la possibilitat de creació dels consells sectorials d'associacions com a òrgans de col·laboració i assessorament, dels quals formen part representants de les administracions i de les associacions, com a marc d'actuació comuna als diferents sectors associatius, atesa la seva àmplia diversitat, i que serveixi de via d'interlocució perquè el paper i l'evolució de les associacions responguin a les necessitats actuals i futures.

És necessari que les associacions col·laborin no solament amb les administracions, sinó també amb la indústria i el comerç, les organitzacions empresarials i les organitzacions sindicals; col·laboració edificada sobre una relació de confiança mútua i d'intercanvi d'experiències, sobretot en temes com el medi ambient, la cultura, l'educació, la sanitat, la protecció social, la lluita contra la desocupació i la promoció de drets humans. Amb la creació dels consells sectorials d'associacions, es pretén canalitzar i encoratjar aquesta col·laboració.

IX

Aquesta Llei, en virtut del que disposa la disposició final primera, és clarament respectuosa amb la doctrina del Tribunal Constitucional, continguda en la Sentència de 23 de juliol de 1998, quant a la reserva de llei orgànica, i referent al sistema de distribució competencial

que es desprèn de la Constitució i dels estatuts d'autonomia. Per això, també s'ha tingut en compte la legislació autonòmica existent en matèria d'associacions.

El rang de llei orgànica, exarticle 81.1 de la Constitució, assoleix, en els termes de l'apartat 1 de la disposició final primera, els preceptes de la Llei considerats com a elements essencials del contingut del dret d'associació, que es manifesta en quatre dimensions: en la llibertat de creació d'associacions i d'adscripció a les ja creades; en la llibertat de no associar-se i de deixar de pertànyer-hi; en la llibertat d'organització i funcionament interns sense ingerències exteriors; i en un conjunt de facultats dels associats considerats individualment davant les associacions a què pertanyen.

L'article 149.1.1a de la Constitució habilita l'Estat per regular i garantir el contingut primari, les facultats elementals i els límits essencials en allò que sigui necessari per garantir la igualtat de tots els espanyols, i aquesta llei concreta l'habilitació esmentada, en l'exercici del dret d'associació, en els aspectes relatius a la definició del concepte legal d'associació, així com en el règim jurídic extern de les associacions, aspectes que requereixen un tractament uniforme.

El segon dels títols competencials que es manifesta en la Llei és el que preveu l'article 149.1.6a de la Constitució, pel que fa a la legislació processal i que respon a la necessitat de salvaguardar la uniformitat dels instruments jurisdiccionals.

La definició i el règim de les associacions declarades d'utilitat pública estatal té com a finalitat estimular la participació de les associacions en la realització d'activitats d'interès general, i per això es dicta a l'empara de l'article 149.1.14a de la Constitució.

La resta de normes de la Llei són aplicables només a les associacions de competència estatal, competència que arribarà a totes les associacions per a les quals les comunitats autònomes no tinguin competències exclusives i, si s'escau, a les associacions estrangeres.

En definitiva, amb aquesta Llei es pretén superar la normativa preconstitucional vigent prenent com a criteris fonamentals l'estructura democràtica de les associacions i la seva absència de finalitats lucratives, així com garantir-hi la participació de les persones, i la participació mateixa de les associacions en la vida social i política, des d'un esperit de llibertat i pluralisme, i reconèixer, al seu torn, la importància de les funcions que compleixen com a agents socials de canvi i transformació social, d'acord amb el principi de subsidiarietat.

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1

Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquesta Llei orgànica té per objecte desenvolupar el dret d'associació que reconeix l'article 22 de la Constitució i establir les normes de règim jurídic de les associacions que correspon dictar a l'Estat.

2. El dret d'associació es regeix amb caràcter general pel que disposa aquesta Llei orgànica, dins l'àmbit d'aplicació de la qual s'inclouen totes les associacions que no tinguin finalitat de lucre i que no estiguin sotmeses a un règim associatiu específic.

3. Es regeixen per la seva legislació específica els partits polítics; els sindicats i les organitzacions empresarials; les esglésies, confessions i comunitats religioses; les federacions esportives; les associacions de consumidors i usuaris; així com qualssevol altres regulades per lleis especials.

Les associacions constituïdes per a finalitats exclusivament religioses per les esglésies, confessions i comunitats religioses es regeixen pel que disposen els tractats internacionals i les lleis específiques, sense perjudici de l'aplicació supletòria de les disposicions d'aquesta Llei orgànica.

4. Queden excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei les comunitats de béns i propietaris i les entitats que es regeixin per les disposicions relatives al contracte de societat, cooperatives i mutualitats, així com les unions temporals d'empreses i les agrupacions d'interès econòmic.

Article 2

Contingut i principis

1. Totes les persones tenen dret a associar-se lliurement per a la consecució de finalitats lícites.

2. El dret d'associació comprèn la llibertat d'associar-se o crear associacions, sense necessitat d'autorització prèvia.

3. Ningú pot ser obligat a constituir una associació, a integrar-s'hi o a mantenir-s'hi, ni a declarar la seva pertinença a una associació legalment constituïda.

4. La constitució d'associacions i l'establiment de la seva organització i funcionament es porten a terme dins del marc de la Constitució, d'aquesta Llei orgànica i de la resta de l'ordenament jurídic.

5. L'organització interna i el funcionament de les associacions han de ser democràtics, amb ple respecte al pluralisme. Seran nuls de ple dret els pactes, les disposicions estatutàries i els acords que desconeguin qualssevol dels aspectes del dret fonamental d'associació.

6. Les entitats públiques poden exercitar el dret d'associació entre si, o amb particulars, com a mesura de foment i suport, sempre que ho facin en igualtat de condicions amb aquests, per tal d'evitar una posició de domini en el funcionament de l'associació.

7. Les associacions que persegueixin finalitats o utilitzin mitjans tipificats com a delictes són il·legals.

8. Es prohibeixen les associacions secretes i les de caràcter paramilitar.

9. La condició de membre d'una determinada associació no pot ser, en cap cas, motiu de favor, d'avantatge o de discriminació de cap persona per part dels poders públics.

Article 3

Capacitat

Poden constituir associacions, i formar-ne part, les persones físiques i les persones jurídiques, siguin públiques o privades, d'acord amb els principis següents:

- a) Les persones físiques necessiten tenir la capacitat d'obrar i no estar subjectes a cap condició legal per a l'exercici del dret.
- b) Els menors no emancipats de més de catorze anys amb el consentiment, documentalment acreditat, de les persones que hagin de suplir la seva capacitat, sense perjudici del règim que preveu per a les associacions infantils, juvenils o d'alumnes l'article 7.2 de la Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor.
- c) Els membres de les Forces Armades i de la Guàrdia Civil s'han d'atènyer al que disposi la seva legislació específica per a l'exercici del dret d'associació pel que fa a associacions professionals.¹
- d) Els jutges, magistrats i fiscals s'han d'atènyer al que disposin les seves normes específiques per a l'exercici del dret d'associació referent a associacions professionals.
- e) Les persones jurídiques de naturalesa associativa requereixen l'acord exprés del seu òrgan competent, i les de naturalesa institucional, l'acord del seu òrgan rector.
- f) Les associacions poden constituir federacions, confederacions o unions, amb el compliment previ dels requisits exigits per a la constitució d'associacions, amb acord exprés dels seus òrgans competents.
- g) Les persones juridicopúbliques són titulars del dret d'associació en els termes de l'article 2.6 d'aquesta Llei, llevat que les seves normes constitutives i reguladores estableixin el contrari; en tot cas, l'exercici del dret s'ha d'atènyer al tenor d'aquestes normes.

¹ Lletres c redactada de conformitat amb la disposició final 4a de la Llei orgànica 9/2011, de 27 de juliol, de drets i deures dels membres de les Forces Armades (BOE núm. 180, de 28 de juliol, i suplement en català de la mateixa data).

Article 4

Relacions amb l'Administració

1. Els poders públics, en l'àmbit de les seves competències respectives, han de fomentar la constitució i el desenvolupament de les associacions que realitzin activitats d'interès general.
 2. L'Administració no pot adoptar mesures preventives o suspensives que interfereixin en la vida interna de les associacions.
 3. L'atorgament d'ajuts o subvencions públiques i, si s'escau, el reconeixement d'altres beneficis legalment o reglamentàriament previstos, està condicionat al compliment dels requisits establerts en cada cas.
 4. L'Administració competent ofereix l'assessorament i la informació tècnica de què disposi, quan sigui sol·licitada, pels qui emprenguin projectes associatius d'interès general.
 5. Els poders públics no han de facilitar cap tipus d'ajuda a les associacions que en el seu procés d'admissió o en el seu funcionament discriminin per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
 6. Els poders públics no han de facilitar cap ajuda, econòmica o de cap altre tipus, a les associacions que amb la seva activitat promoguin o justifiquin l'odi o la violència contra persones físiques o jurídiques, o enalteixin o justifiquin per qualsevol mitjà els delictes de terrorisme o dels qui hagin participat en l'execució d'aquest tipus de delictes, o la realització d'actes que comportin descrèdit, menyspreu o humiliació de les víctimes dels delictes terroristes o dels seus familiars.
- Es considera, a aquests efectes, que una associació porta a terme les activitats previstes en el paràgraf anterior, quan algun dels integrants dels seus òrgans de representació, o

qualssevol altre membre actiu, hagi estat condemnat per sentència ferma per pertinença, actuació al servei de banda armada o col·laboració amb banda armada mentre no hagi complert completament la condemna, si no ha rebutjat públicament les finalitats i els mitjans de l'organització terrorista a la qual va pertànyer o amb la qual havia col·laborat o havia exalzat o hi havia donat suport.

Així mateix, es considera activitat de l'associació qualsevol actuació duta a terme pels membres dels seus òrgans de govern i de representació, o qualssevol altres membres actius, quan hagin actuat en nom de l'associació, per compte o en representació seva, encara que no constitueixi la finalitat o l'activitat de l'associació en els termes que descriuen els seus Estatuts.

El que disposa aquest apartat s'entén sense perjudici del que estableixen la legislació penal i l'article 30.4 d'aquesta Llei.

CAPÍTOL II

Constitució de les associacions

Article 5

Acord de constitució

1. Les associacions es constitueixen mitjançant un acord de tres o més persones físiques o jurídiques legalment constituïdes, que es comprometen a posar en comú coneixements, mitjans i activitats per aconseguir unes finalitats lícites, comunes, d'interès general o particular, i es doten dels Estatuts que regeixen el funcionament de l'associació.

2. L'acord de constitució, que inclou l'aprovació dels Estatuts, s'ha de formalitzar mitjançant una acta fundacional, en un document públic o privat. Amb l'atorgament de l'acta l'associació adquireix la seva personalitat jurídica i la plena capacitat d'obrar, sense perjudici de la necessitat de la seva inscripció als efectes de l'article 10.

3. El que estableix aquest article també s'aplica per a la constitució de federacions, confederacions i unions d'associacions.

Article 6

Acta fundacional

1. L'acta fundacional ha de contenir:

- a) El nom i els cognoms dels promotors de l'associació si són persones físiques, la denominació o raó social si són persones jurídiques i, en ambdós casos, la nacionalitat i el domicili.
- b) La voluntat dels promotors de constituir una associació, els pactes que, si s'escau, hagin establert i la seva denominació.
- c) Els Estatuts aprovats que regeixen el funcionament de l'associació, el contingut de la qual s'ha d'ajustar a les prescripcions de l'article següent.
- d) Lloc i data d'atorgament de l'acta, i signatura dels promotors, o dels seus representants en el cas de persones jurídiques.
- e) La designació dels integrants dels òrgans provisionals de govern.

2. A l'acta fundacional, s'hi ha d'adjuntar, per al cas de persones jurídiques, una certificació de l'acord vàlidament adoptat per l'òrgan competent, on aparegui la voluntat de constituir l'associació i formar-ne part i la designació de la persona física que l'ha de representar; i, en el cas de les persones físiques, l'acreditació de la seva identitat. Quan els atorgants de l'acta actuïn a través d'un representant, s'hi ha d'adjuntar l'acreditació de la seva identitat.

Article 7

Estatuts

1. Els Estatuts han de contenir els aspectes següents:
 - a) La denominació.
 - b) El domicili, així com l'àmbit territorial on hagi de realitzar principalment les seves activitats.
 - c) La durada, quan l'associació no es constitueixi per temps indefinit.
 - d) Les finalitats i activitats de l'associació, descrites de manera precisa.
 - e) Els requisits i les modalitats d'admissió i baixa, sanció i separació dels associats i, si s'escau, les classes d'aquests. També poden incloure les conseqüències de l'impagament de les quotes per part dels associats.
 - f) Els drets i les obligacions dels associats i, si s'escau, de cada una de les seves diferents modalitats.
 - g) Els criteris que garanteixin el funcionament democràtic de l'associació.
 - h) Els òrgans de govern i representació, la seva composició, les regles i els procediments per a l'elecció i la substitució dels seus membres, les seves atribucions, la durada dels càrrecs, les causes de la seva cessació, la forma de deliberar, adoptar i executar els acords, i les persones o càrrecs amb facultat per certificar-los i els requisits perquè els òrgans esmentats quedin vàlidament constituïts, així com la quantitat d'associats necessària per poder convocar sessions dels òrgans de govern o de proposar assumptes en l'ordre del dia.
 - i) El règim d'administració, comptabilitat i documentació, així com la data de tancament de l'exercici associatiu.
 - j) El patrimoni inicial i els recursos econòmics de què es pot fer ús.
 - k) Causes de dissolució i destinació del patrimoni en aquest supòsit, que no pot desvirtuar el caràcter no lucratiu de l'entitat.
2. Els Estatuts també poden contenir qualssevol altres disposicions i condicions lícites que els promotors considerin convenientes, sempre que no s'oposin a les lleis ni contradiguin els principis configuradors de l'associació.
3. El contingut dels Estatuts no pot ser contrari a l'ordenament jurídic.

Article 8

Denominació

1. La denominació de les associacions no pot incloure cap terme o expressió que indueixi a error o confusió sobre la seva pròpia identitat, o sobre la seva classe o naturalesa, en especial, mitjançant l'adopció de paraules, conceptes o símbols, acrònims i similars propis de persones jurídiques diferents, siguin o no de naturalesa associativa.
2. No són admissibles les denominacions que incloguin expressions contràries a les lleis o que puguin suposar vulneració dels drets fonamentals de les persones.
3. Tampoc no pot coincidir, o assemblar-s'hi de manera que pugui crear confusió, amb cap altra que estigui prèviament inscrita en el Registre en què correspongui inscriure-la, ni amb qualsevol altra persona jurídica pública o privada, ni amb entitats preexistents, siguin o no de nacionalitat espanyola, ni amb persones físiques, excepte amb el consentiment exprés de l'interessat o els seus successors, ni amb una marca registrada notòria, llevat que ho sol·liciti el seu titular o que tingui el seu consentiment.

Article 9

Domicili

1. Les associacions que es constitueixin d'acord amb aquesta Llei han de tenir el domicili a Espanya, al lloc que estableixin els seus Estatuts, que pot ser el de la seu del seu òrgan de representació, o bé aquell on porti a terme principalment les seves activitats.
2. Han de tenir domicili a Espanya les associacions que portin a terme activitats principalment dins del seu territori.
3. Sense perjudici del que disposi l'ordenació comunitària, les associacions estrangeres, per poder exercir activitats a Espanya de manera estable o duradora, han d'establir una delegació en territori espanyol.

Article 10

Inscripció al Registre

1. Les associacions regulades en aquesta Llei s'han d'inscriure en el Registre corresponent, als únics efectes de publicitat.
2. La inscripció registral fa pública la constitució i els Estatuts de les associacions i és garantia, tant per als tercers que s'hi relacionen com per als seus propis membres.
3. Els promotors han de fer les actuacions que calgui, a efectes de la inscripció, i respondre en cas contrari de les conseqüències de la falta d'inscripció.
4. Sense perjudici de la responsabilitat de la mateixa associació, els promotors d'associacions no inscrites han de respondre, personalment i solidàriament, de les obligacions concretes amb tercers. En aquest cas, els associats han de respondre solidàriament de les obligacions concretes per qualsevol d'ells davant de tercers, sempre que hagin manifestat que actuen en nom de l'associació.

CAPÍTOL III

Funcionament de les associacions

Article 11

Règim de les associacions

1. El règim de les associacions, referent a la seva constitució i inscripció, el determina el que estableixen aquesta Llei orgànica i les disposicions reglamentàries que es dictin en desplegament seu.
2. Quant al seu règim intern, les associacions han d'ajustar el funcionament al que estableixen els seus propis Estatuts, sempre que no estiguin en contradicció amb les normes d'aquesta Llei orgànica i amb les disposicions reglamentàries que es dictin per aplicar-la.
3. L'Assemblea General és l'òrgan suprem de govern de l'associació, integrat pels associats, que adopta els seus acords pel principi majoritari o de democràcia interna i s'ha de reunir, almenys, una vegada l'any.

4. Existeix un òrgan de representació que gestioni i representi els interessos de l'associació, d'acord amb les disposicions i directives de l'Assemblea General. Només poden formar part de l'òrgan de representació els associats.

Per ser membre dels òrgans de representació d'una associació, sense perjudici del que estableixin els seus Estatuts respectius, són requisits indispensables: ser major d'edat, estar en ple ús dels drets civils i no estar inclòs en els motius d'incompatibilitat que estableix la legislació vigent.

5. En el cas que els membres dels òrgans de representació puguin rebre retribucions en funció del càrrec, han de constar en els Estatuts i en els comptes anuals aprovats en assemblea.

Article 12

Règim intern

Si els Estatuts no ho disposen d'una altra manera, el règim intern de les associacions és el següent:

a) Les facultats de l'òrgan de representació s'estenen, amb caràcter general, a tots els actes propis de les finalitats de l'associació, sempre que no requereixin, d'acord amb els Estatuts, autorització expressa de l'Assemblea General.

b) Sense perjudici del que disposa l'article 11.3, l'Assemblea General la convoca l'òrgan de representació, amb caràcter extraordinari, quan ho sol·liciti un nombre d'associats no inferior al 10 per 100.

c) L'Assemblea General es constitueix vàlidament, prèvia convocatòria efectuada quinze dies abans de la reunió, quan hi concorrin, presents o representats, un terç dels associats, i el seu president i el seu secretari es designen a l'inici de la reunió.

d) Els acords de l'Assemblea General s'adopten per majoria simple de les persones presents o representades, quan els vots afirmatius superin als negatius. Això no obstant, requereixen majoria qualificada de les persones presents o representades, que resulta quan els vots afirmatius superen la meitat, els acords relatius a dissolució de l'associació, modificació dels Estatuts, disposició o alienació de béns i remuneració dels membres de l'òrgan de representació.

Article 13

Règim d'activitats

1. Les associacions han de fer les activitats necessàries per al compliment de les seves finalitats, si bé s'han d'atenir a la legislació específica que reguli aquestes activitats.

2. Els beneficis obtinguts per les associacions, derivats de l'exercici d'activitats econòmiques, incloses les prestacions de serveis, s'han de destinar, exclusivament, al compliment de les seves finalitats, i en cap cas es poden repartir entre els associats ni entre els seus cònjuges o persones que hi convisquin amb anàloga relació d'afectivitat, ni entre els seus parents, ni es poden cedir gratuïtament a persones físiques o jurídiques amb interès lucratiu.

Article 14

Obligacions documentals i comptables

1. Les associacions han de disposar d'una relació actualitzada dels seus associats, portar una comptabilitat que permeti obtenir la imatge fidel del patrimoni, del resultat i de la situació financera de l'entitat, així com les activitats realitzades, efectuar un inventari dels seus béns i

recollir en un llibre les actes de les reunions dels seus òrgans de govern i representació. Han de portar la comptabilitat d'acord amb les normes específiques que els siguin aplicables.

2. Els associats poden accedir a tota la documentació que es detalla a l'apartat anterior a través dels òrgans de representació, en els termes que preveu la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

3. Els comptes de l'associació, els ha d'aprovar anualment l'Assemblea General.

Article 15

Responsabilitat de les associacions inscrites

1. Les associacions inscrites responen de les seves obligacions amb tots els seus béns presents i futurs.

2. Els associats no responen personalment dels deutes de l'associació.

3. Els membres o titulars dels òrgans de govern i representació, i les altres persones que actuïn en nom i representació de l'associació, han de respondre davant d'aquesta, davant dels associats i davant de tercers pels danys causats i els deutes contrets per actes dolosos, culposos o negligents.

4. Les persones a les quals es refereix l'apartat anterior han de respondre civilment i administrativament pels actes i les omissions realitzats en l'exercici de les seves funcions, i pels acords que hagin votat, davant tercers, a l'associació i als associats.

5. Quan la responsabilitat no pugui ser imputada a cap membre o titular dels òrgans de govern i representació, tots han de respondre solidàriament pels actes i les omissions a què es refereixen els apartats 3 i 4 d'aquest article, llevat que puguin acreditar que no han participat en la seva aprovació i execució o que s'hi van oposar expressament.

6. La responsabilitat penal es regeix pel que estableixen les lleis penals.

Article 16

Modificació dels Estatuts

1. La modificació dels Estatuts que afecti el contingut que preveu l'article 7 requereix un acord adoptat per l'Assemblea General convocada específicament amb aquest objecte, és objecte d'inscripció en el termini d'un mes i només produeix efectes, tant per als associats com per als tercers, des que s'hagi procedit a inscriure-la al Registre d'associacions corresponent; per a aquesta regeix el sentit del silenci que preveu l'article 30.1 d'aquesta Llei.

La resta de modificacions produeixen efectes per als associats des del moment d'adoptar-les d'acord amb els procediments estatutaris, mentre que per als tercers és necessària, a més, la inscripció al Registre corresponent.

2. La inscripció de les modificacions estatutàries se subjecta als mateixos requisits que la inscripció dels Estatuts.

Article 17

Dissolució

1. Les associacions es dissolen per les causes previstes en els Estatuts i, si no, per la voluntat dels associats expressada en Assemblea General convocada a l'efecte, així com per les causes que determina l'article 39 del Codi Civil i per sentència judicial ferma.

2. En tots els supòsits de dissolució s'ha de donar al patrimoni la destinació que preveuen els Estatuts.

Article 18

Liquidació de l'associació

1. La dissolució de l'associació obre el període de liquidació, i fins que aquest no s'acaba l'entitat conserva la personalitat jurídica.

2. Els membres de l'òrgan de representació en el moment de la dissolució es converteixen en liquidadors, llevat que els Estatuts estableixin una altra cosa o bé els designi l'Assemblea General o el jutge que, si s'escau, acordi la dissolució.

3. Correspon als liquidadors:

- a) Vetllar per la integritat del patrimoni de l'associació.
- b) Concloure les operacions pendents i efectuar les noves que siguin necessàries per a la liquidació.
- c) Cobrar els crèdits de l'associació.
- d) Liquidar el patrimoni i pagar els creditors.
- e) Aplicar els béns sobrants de l'associació amb les finalitats que preveuen els Estatuts.
- f) Sol·licitar la cancel·lació dels assentaments al Registre.

4. En cas d'insolvència de l'associació, l'òrgan de representació o, si s'escau, els liquidadors han de promoure immediatament el procediment concursal oportú davant del jutge competent.

CAPÍTOL IV

Associats

Article 19

Dret a associar-se

La integració en una associació constituïda és lliure i voluntària, i s'ha d'ajustar al que estableixen els Estatuts.

Article 20

Successió en la condició d'associat

La condició d'associat és intransmissible, llevat que els Estatuts disposin una altra cosa, per causa de mort o a títol gratuït.

Article 21

Drets dels associats

Tot associat té els drets següents:

- a) A participar en les activitats de l'associació i en els òrgans de govern i representació, a exercir el dret de vot, així com a assistir a l'Assemblea General, d'acord amb els Estatuts.

- b) A ser informat sobre la composició dels òrgans de govern i representació de l'associació, del seu estat de comptes i de l'exercici de la seva activitat.
- c) A ser escoltat amb caràcter previ a l'adopció de mesures disciplinàries contra ell i a ser informat dels fets que donin lloc a aquestes mesures; l'acord que, si s'escau, imposi la sanció ha de ser motivat.
- d) A impugnar els acords dels òrgans de l'associació que estimi contraris a la llei o als Estatuts.

Article 22

Deures dels associats

Són deures dels associats:

- a) Compartir les finalitats de l'associació i col·laborar per aconseguir-les.
- b) Pagar les quotes, derrames i altres aportacions que, d'acord amb els Estatuts, puguin correspondre a cada soci.
- c) Complir la resta d'obligacions que resultin de les disposicions estatutàries.
- d) Acatar i complir els acords vàlidament adoptats pels òrgans de govern i representació de l'associació.

Article 23

Separació voluntària

1. Els associats tenen dret a separar-se voluntàriament de l'associació en qualsevol temps.
2. Els Estatuts poden establir que, en cas de separació voluntària d'un associat, aquest pugui percebre la participació patrimonial inicial o altres aportacions econòmiques realitzades, sense incloure les quotes de pertinença a l'associació que hagi abonat, amb les condicions, l'abast i els límits que fixin els Estatuts. Això s'entén sempre que la reducció patrimonial no impliqui perjudicis a tercers.

CAPÍTOL V

Registres d'associacions

Article 24

Dret d'inscripció

El dret d'associació inclou el dret a la inscripció al Registre d'associacions competent, que només es pot denegar quan no es reuneixin els requisits establerts en aquesta Llei orgànica.

Article 25

Registre Nacional d'Associacions

1. El Registre Nacional d'Associacions, la dependència orgànica del qual es determina per reglament, té per objecte la inscripció de les associacions i altres actes inscriptibles d'acord amb l'article 28, relatiu a:
 - a) Associacions, federacions, confederacions i unions d'associacions d'àmbit estatal i totes les que no desenvolupin principalment les seves funcions en l'àmbit territorial d'una comunitat autònoma.
 - b) Associacions estrangeres que desenvolupin activitats a Espanya, de forma estable o duradora, que han d'establir una delegació en territori espanyol. Quan l'àmbit d'activitat de l'associació estrangera sigui principalment el d'una o diverses comunitats autònomes, el Registre Nacional ha de comunicar la inscripció a les comunitats autònomes esmentades.

2. Al Registre Nacional d'Associacions, a més de les inscripcions a les quals es refereix l'apartat 1, hi ha d'haver constància, mitjançant una comunicació de l'Administració competent, dels assentaments d'inscripció i dissolució de les associacions la inscripció o el dipòsit d'Estatuts de les quals en registres especials sigui legalment obligatori.

3. El Registre Nacional d'Associacions ha de portar un fitxer de denominacions, per evitar-ne la duplicitat o la semblança, que pugui induir a error o confusió amb la identificació d'entitats o organismes preexistents, inclosos els religiosos inscrits en el seu registre corresponent.

4. L'estructura i el funcionament del Registre Nacional d'Associacions es determina per reglament.

Article 26

Registres autonòmics d'associacions

1. A cada comunitat autònoma hi ha un Registre autonòmic d'associacions, que té per objecte la inscripció de les associacions que portin a terme principalment les seves funcions en l'àmbit territorial de la comunitat.

2. En tot cas, els registres compresos en aquest article han de comunicar al Registre Nacional d'Associacions els assentaments d'inscripció i dissolució de les associacions d'àmbit autonòmic.

Article 27

Cooperació i col·laboració entre registres

S'estableixen els mecanismes de cooperació i col·laboració procedents entre els diferents registres d'associacions.

Article 28

Actes inscriptibles i dipòsit de documentació

1. La inscripció de les associacions ha de contenir els assentaments i les seves modificacions relatius a:

- a) La denominació.
- b) El domicili.
- c) Les finalitats i activitats estatutàries.
- d) L'àmbit territorial d'actuació.
- e) La identitat dels titulars dels òrgans de govern i representació.
- f) L'obertura i el tancament de delegacions o establiments de l'entitat.
- g) La data de constitució i la d'inscripció.
- h) La declaració i la revocació de la condició d'utilitat pública.
- i) Les associacions que constitueixen o integren federacions, confederacions i unions.
- j) La pertinença a altres associacions, federacions, confederacions i unions o entitats internacionals.
- k) La baixa, suspensió o dissolució de l'associació, i les seves causes.

2. Està dipositada als registres d'associacions la documentació següent, original o a través dels certificats corresponents:

- a) L'acta fundacional i aquelles en què constin acords que modifiquin les característiques registrals o pretenguin introduir noves dades al Registre.

- b) Els Estatuts i les seves modificacions.
- c) La relativa a l'obertura, trasllat o clausura de delegacions o establiments.
- d) La referent a la incorporació o baixa d'associacions en federacions, confederacions i unions; i, al Registre en què aquestes estiguin inscrites, la relativa a la baixa o incorporació d'associacions.
- e) La que es refereixi a la dissolució i a la destinació donada al patrimoni romanent com a conseqüència de la dissolució de l'entitat.

3. Les associacions estrangeres, vàlidament constituïdes d'acord amb la seva llei personal i amb aquesta Llei, han d'inscriure les dades a les quals es refereixen les lletres *a, b, c, d, e* i *f* de l'apartat 1, i a més la cessació de les seves activitats a Espanya; i dipositar els documents als quals es refereixen les lletres *b, c* i *e* de l'apartat 2, a més de la justificació documental que acredita que estan vàlidament constituïdes.

4. Qualsevol alteració substancial de les dades o documentació que estigui al Registre ha de ser objecte d'actualització, amb la sol·licitud prèvia de l'associació corresponent, en el termini d'un mes des que tingui lloc.

Article 29

Publicitat

1. Els registres d'associacions són públics.
2. La publicitat es fa efectiva mitjançant una certificació del contingut dels assentaments, mitjançant una nota simple informativa o una còpia dels assentaments i dels documents dipositats als registres o per mitjans informàtics o telemàtics, que s'ha d'ajustar als requisits que estableix la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

Article 30

Règim jurídic de la inscripció

1. El termini d'inscripció al Registre corresponent és, en tot cas, de tres mesos des de la recepció de la sol·licitud a l'òrgan competent.
Transcorregut el termini d'inscripció assenyalat en el paràgraf anterior sense que s'hagi notificat resolució expressa, es pot entendre estimada la sol·licitud d'inscripció.
L'Administració ha de procedir a la inscripció, i limitar l'activitat a la verificació del compliment dels requisits que han de reunir l'acta fundacional i els Estatuts.
2. Quan s'adverteixin defectes formals en la sol·licitud o en la documentació que l'acompanya, o quan la denominació coincideixi amb una altra d'inscrita o pugui induir a error o confusió amb aquesta, o quan la denominació coincideixi amb una marca registrada notòria llevat que ho sol·liciti el titular o se sol·liciti amb el seu consentiment, se suspèn el termini per procedir a la inscripció i s'obre el corresponent per esmenar els defectes advertits.
3. Quan l'entitat sol·licitant no estigui inclosa en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei o no tingui naturalesa d'associació, l'Administració, amb l'audiència prèvia, ha de denegar la inscripció al Registre d'associacions corresponent i indicar al sol·licitant quin és el registre o l'òrgan administratiu competent per inscriure-la. La denegació sempre és motivada.
4. Quan hi hagi indicis racionals d'il·licitud penal en la constitució de l'entitat associativa, l'òrgan competent ha de dictar resolució motivada, i s'ha de donar trasllat de tota la

documentació al ministeri fiscal o a l'òrgan jurisdiccional competent, i comunicar aquesta circumstància a l'entitat interessada; queda suspès el procediment administratiu fins que no es dicti resolució judicial ferma.

Quan hi hagi indicis racionals d'il·licitud penal en l'activitat de l'entitat associativa, l'òrgan competent ha de dictar resolució motivada, i donar trasllat de tota la documentació al ministeri fiscal o a l'òrgan judicial competent, i comunicar aquesta circumstància a l'entitat interessada.

5. En els casos dels apartats 2 i 3 d'aquest article es poden interposar els recursos que siguin procedents davant de l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu, i en el cas de l'apartat 4, davant de l'ordre jurisdiccional penal.

CAPÍTOL VI

Mesures de foment

Article 31

Mesures de foment

1. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències respectives, han de promoure i facilitar el desenvolupament de les associacions i federacions, confederacions i unions que persegueixin finalitats d'interès general, i respectar sempre la llibertat i l'autonomia davant els poders públics. Així mateix, les administracions públiques han d'oferir la col·laboració necessària a les persones que pretenguin emprendre qualsevol projecte associatiu.

2. L'Administració General de l'Estat, en l'àmbit de la seva competència, ha de fomentar l'establiment de mecanismes d'assistència, serveis d'informació i campanyes de divulgació i reconeixement de les activitats de les associacions que persegueixin objectius d'interès general.

3. Les associacions que persegueixin objectius d'interès general poden gaudir, en els termes i amb l'abast que estableixin el ministeri o ministeris competents, d'ajuts i subvencions atenent a activitats associatives concretes.

Les subvencions públiques concedides per al desenvolupament de determinades activitats i projectes només es poden destinar a aquella finalitat i han d'estar subjectes a la normativa general de subvencions públiques.

4. No beneficien les entitats associatives no inscrites les garanties i els drets regulats en aquest article.

5. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, poden establir, amb les associacions que persegueixin objectius d'interès general, convenis de col·laboració en programes d'interès social.

Article 32

Associacions d'utilitat pública

1. A iniciativa de les associacions corresponents, poden ser declarades d'utilitat pública les associacions en què concorrin els requisits següents:

a) Que les seves finalitats estatutàries tendeixin a promoure l'interès general, en els termes que defineix l'article 31.3 d'aquesta Llei, i siguin de caràcter cívic, educatiu, científic, cultural, esportiu, sanitari, de promoció dels valors constitucionals, de promoció dels drets humans,

de víctimes del terrorisme, d'assistència social, de cooperació per al desenvolupament, de promoció de la dona, de promoció i protecció de la família, de protecció de la infància, de foment de la igualtat d'oportunitats i de la tolerància, de defensa del medi ambient, de foment de l'economia social o de la investigació, de promoció del voluntariat social, de defensa de consumidors i usuaris, de promoció i atenció a la persones en risc d'exclusió per raons físiques, socials, econòmiques o culturals, i qualssevol altres de naturalesa similar.²

b) Que la seva activitat no estigui restringida exclusivament a beneficiar als seus associats, sinó oberta a qualsevol altre possible beneficiari que reuneixi les condicions i els caràcters exigits per l'índole de les seves pròpies finalitats.

c) Que els membres dels òrgans de representació que percebin retribucions no ho facin amb càrrec a fons i subvencions públiques.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, i en els termes i les condicions que determinin els Estatuts, poden rebre una retribució adequada per la realització de serveis diferents de les funcions que els corresponen com a membres de l'òrgan de representació.

d) Que disposin dels mitjans personals i materials adequats i amb l'organització idònia per garantir el compliment de les finalitats estatutàries.

e) Que estiguin constituïdes, inscrites en el Registre corresponent, en funcionament i donant compliment efectiu a les seves finalitats estatutàries, ininterrompudament i que hi concorrin tots els requisits precedents, almenys durant els dos anys immediatament anteriors a la presentació de la sol·licitud.

2. Les federacions, confederacions i unions d'entitats que preveu aquesta Llei poden ser declarades d'utilitat pública, sempre que els requisits previstos a l'apartat anterior els compleixin tant les mateixes federacions, confederacions i unions, com cada una de les entitats que hi estan integrades.

² Apartat 1, lletra a, redactat de conformitat amb la disposició final 2a de la Llei 29/2011, de 22 de setembre, de reconeixement i protecció integral a les víctimes del terrorisme (BOE núm. 229, de 23 de setembre, i suplement en català de la mateixa data).

Article 33

Drets de les associacions d'utilitat pública

Les associacions declarades d'utilitat pública tenen els drets següents:

a) Utilitzar la menció *Declarada d'utilitat pública* en tota classe de documents, a continuació de la seva denominació.

b) Gaudir de les exempcions i els beneficis fiscals que les lleis reconeixin a favor seu, en els termes i les condicions que preveu la normativa vigent.

c) Gaudir de beneficis econòmics que les lleis estableixin a favor seu.

d) Assistència jurídica gratuïta en els termes que preveu la legislació específica.

Article 34

Obligacions de les associacions d'utilitat pública

1. Les associacions d'utilitat pública han de retre els comptes anuals de l'exercici anterior en el termini dels sis mesos següents al seu acabament, i presentar una memòria descriptiva de les activitats realitzades durant aquest període davant de l'organisme encarregat de verificar-ne la constitució i d'efectuar-ne la inscripció en el Registre corresponent, on queden dipositades. Els comptes anuals esmentats han d'expressar la imatge fidel del patrimoni, dels resultats i de la situació financera, així com l'origen, la quantia, la destinació i l'aplicació dels ingressos públics percebuts.

S'ha de determinar per reglament en quines circumstàncies s'han de sotmetre a auditoria els comptes anuals.

2. Així mateix, han de facilitar a les administracions públiques els informes que aquestes els requereixin, en relació amb les activitats realitzades en compliment de les seves finalitats.

Article 35

Procediment de declaració d'utilitat pública

1. La declaració d'utilitat pública s'ha de dur a terme en virtut d'una Ordre del ministre que es determini reglamentàriament, amb l'informe favorable previ de les administracions públiques competents per raó de les finalitats estatutàries i les activitats de l'associació i, en tot cas, del Ministeri d'Hisenda.

2. La declaració es revoca, amb l'audiència prèvia de l'associació afectada i l'informe de les administracions públiques competents, per una Ordre del ministre que es determini reglamentàriament, quan les circumstàncies o l'activitat de l'associació no responguin a les exigències o els requisits que fixa l'article 32, o els responsables de la seva gestió incompleixin el que preveu l'article anterior.

3. El procediment de declaració i revocació es determina per reglament. El venciment del termini de resolució, en el procediment de declaració, sense haver-se adoptat resolució expressa té efectes desestimatoris.

4. La declaració i revocació d'utilitat pública es publica en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Article 36

Altres beneficis

El que disposa aquest capítol s'entén sense perjudici de la competència de les comunitats autònomes per a la declaració d'utilitat pública, als efectes d'aplicar els beneficis que estableixen els seus respectius ordenaments jurídics, a les associacions que principalment portin a terme les seves funcions en el seu àmbit territorial, d'acord amb el procediment que les comunitats autònomes determinin i amb respecte al seu propi àmbit de competències.

CAPÍTOL VII

Garanties jurisdiccionals

Article 37

Tutela judicial

El dret d'associació que regula aquesta Llei orgànica és tutelat pels procediments especials per a la protecció dels drets fonamentals de la persona, corresponents en cada ordre jurisdiccional i, si s'escau, pel procediment d'empara constitucional davant del Tribunal Constitucional en els termes que estableix la seva Llei orgànica.

Article 38

Suspensió i dissolució judicial

1. Excepte en els casos de dissolució per voluntat dels associats, les associacions només poden ser suspeses en les seves activitats, o dissoltes, per resolució motivada de l'autoritat judicial competent.

2. La dissolució de les associacions només es pot declarar en els casos següents:

- Quan tinguin la condició d'associació il·lícita, d'acord amb les lleis penals.
- Per les causes previstes en lleis especials o en aquesta llei, o quan es declari nul·la o dissolta per aplicació de la legislació civil.

3. En els processos a què es refereix l'apartat anterior, l'òrgan judicial competent, d'ofici o a instància d'una part, pot acordar la suspensió provisional de l'associació fins que es dicti sentència.

Article 39

Ordre jurisdiccional contenciós administratiu

L'ordre jurisdiccional contenciós administratiu és competent en totes les qüestions que se suscitin en els procediments administratius instruïts en aplicació d'aquesta Llei orgànica, de conformitat amb les regles que estableixen la Llei orgànica del poder judicial i la Llei reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Article 40

Ordre jurisdiccional civil

1. L'ordre jurisdiccional civil és competent, en els termes que estableix la Llei orgànica del poder judicial, en relació amb les pretensions derivades del tràfic jurídic privat de les associacions, i del seu funcionament intern.

2. Els acords i les actuacions de les associacions poden ser impugnats per qualsevol associat o persona que acrediti un interès legítim, si els considera contraris a l'ordenament jurídic, pels tràmits del judici que correspongui.

3. Els associats poden impugnar els acords i les actuacions de l'associació que considerin contraris als Estatuts dins del termini de quaranta dies, a partir de la data en què s'adoptin, i instar-ne la rectificació o l'anul·lació i la suspensió preventiva si s'escau, o acumular les dues pretensions pels tràmits que estableix la Llei d'enjudiciament civil.

4. Mentre es resolen les conteses d'ordre intern que es puguin suscitar a les associacions, les sol·licituds de constància registral que es formulin sobre les qüestions controvertides només donen lloc a anotacions provisionals.

Article 41

Comunicacions

Els jutges i tribunals han d'ordenar la inclusió en els corresponents registres d'associacions de les resolucions judicials que determinin:

- La inscripció de les associacions.
- La suspensió o dissolució de les associacions inscrites.
- La modificació de qualsevol dels aspectes dels Estatuts de les associacions inscrites.
- El tancament de qualsevol dels seus establiments.
- Qualsevol altres resolucions que afectin actes susceptibles d'inscripció registral.

CAPÍTOL VIII

Consells sectorials d'associacions

Article 42

Consells sectorials d'associacions

1. Per tal d'assegurar la col·laboració entre les administracions públiques i les associacions, com a via de participació ciutadana en assumptes públics es poden constituir consells sectorials d'associacions, com a òrgans de consulta, informació i assessorament en àmbits concrets d'actuació.
2. Els consells sectorials d'associacions estan integrats per representants de les administracions públiques, de les associacions, i per altres membres que es designin per les seves especials condicions d'experiència o coneixement, tenint en compte la distribució competencial concreta que hi hagi en cada matèria.
3. Reglamentàriament, i per a cada sector concret, s'ha de determinar la seva creació, composició, competències, règim de funcionament i adscripció administrativa.

Disposició addicional primera

Declaració d'utilitat pública d'associacions

1. Les associacions esportives que compleixin el que disposa l'article 32 d'aquesta Llei poden ser declarades d'utilitat pública, sense perjudici del que estableix la Llei 10/1990, de 15 d'octubre, de l'esport.
2. Així mateix, poden ser declarades d'utilitat pública les altres associacions regides per lleis especials, que compleixin el que disposa l'article 32 d'aquesta Llei orgànica.
3. El procediment per declarar d'utilitat pública les associacions a què es refereixen els apartats anteriors, i els seus drets i les seves obligacions, són els que determinen els articles 33, 34 i 35 d'aquesta Llei orgànica.

Disposició addicional segona

Procediments d'inscripció

En els procediments d'inscripció d'associacions és aplicable la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, en totes les qüestions que no regulen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

Disposició addicional tercera

Resolució extrajudicial de conflictes

Les administracions públiques han de fomentar la creació i la utilització de mecanismes extrajudicials de resolució de conflictes que es plantegin en l'àmbit d'actuació de les associacions.

Disposició addicional quarta

Col·lectes i subscripcions públiques

Els promotors de col·lectes i subscripcions públiques, actes benèfics i altres iniciatives anàlogues de caràcter temporal, destinades a recaptar fons per a qualsevol finalitat lícita i determinada han de respondre, personalment i solidàriament, davant les persones que hi hagin contribuït, de l'administració i la inversió de les quantitats recaptades.

Disposició transitòria primera

Associacions inscrites

1. Les associacions inscrites en el registre corresponent abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica hi estan subjectes i conserven la seva personalitat jurídica i la plenitud de la seva capacitat, però han d'adaptar els seus Estatuts en el termini de dos anys.

2. No obstant això, les associacions inscrites han de declarar, en el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica, que estan en situació d'activitat i funcionament, i han de notificar al registre en el qual estan inscrites l'adreça del seu domicili social i la identitat dels components dels seus òrgans de govern i representació, així com la data d'elecció o designació d'aquests.

Disposició transitòria segona

Associacions declarades d'utilitat pública

En el termini d'un any s'ha de procedir a publicar en el *Butlletí Oficial de l'Estat* la relació d'associacions declarades d'utilitat pública per l'Estat, abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei orgànica.

Disposició derogatòria única

Queda derogada la Llei 191/1964, de 24 de desembre, reguladora de les associacions, i totes les disposicions que s'oposin a aquesta Llei orgànica.

Disposició final primera

Caràcter de la Llei

1. Els articles 1; 2 excepte apartat 6; 3 excepte apartat g; 4.2, 5 i 6; 10.1; 19; 21; 23.1; 24; 29.1; 30.3 i 4; 37; 38; la disposició derogatòria única; i les disposicions finals primera.1, segona i quarta tenen rang de Llei orgànica, ja que constitueixen el desenvolupament del dret fonamental d'associació, contingut a l'article 22 de la Constitució.

2. Els articles 2.6; 3 g; 4.1, i 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10.2, 3 i 4; 11; 13.2; 15; 17; 18.4; 22; 25.2; 26; 27; 28; 30.1, 2 i 5; la disposició addicional quarta i la disposició transitòria primera són d'aplicació directa en tot l'Estat, a l'empara del que preveu l'article 149.1.1a de la Constitució.³

3. Els articles 39, 40 i 41 constitueixen legislació processal, dictada a l'empara de l'article 149.1.6a de la Constitució.

4. Els articles 32 a 36, la disposició addicional primera i la disposició transitòria segona es dicten a l'empara de l'article 149.1.14a de la Constitució, sense perjudici dels règims tributaris forals vigents als territoris històrics del País Basc i a la Comunitat Foral de Navarra.

5. La resta de preceptes de la Llei són aplicables a les associacions d'àmbit estatal.

³ Apartat 2 declarat inconstitucional per la Sentència del Tribunal Constitucional núm. 133/2006, de 27 d'abril, que resol el recurs d'inconstitucionalitat núm. 3974/2002, en tant que fa referència a l'article 7.1.i i a l'article 11.2, aquest darrer pel que fa a l'incís concret *i amb les disposicions reglamentàries que es dictin per aplicar-la*, i declarat no inconstitucional per la mateixa Sentència en la referència als articles 28.1.f i 28.2.c, i 30.1, interpretats en els termes

dels fonaments jurídics 12 i 14, respectivament (BOE núm. 125, de 26 de maig, suplement del Tribunal Constitucional).

Disposició final segona

Caràcter supletori

Excepte en els preceptes que tenen rang de Llei orgànica, aquesta Llei té caràcter supletori respecte de qualssevol altres que regulin tipus específics d'associacions, o que incideixin en l'àmbit del dret d'associació reconegut en l'article 22 de la Constitució, sense perjudici de les competències de les comunitats autònomes.

Disposició final tercera

Desplegament

Es faculta el Govern per dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i desplegament d'aquesta Llei.

Disposició final quarta

Entrada en vigor

Aquesta Llei orgànica entra en vigor al cap de dos mesos de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.